

Beboergruppa Bevar skogen på Romsås og vern markagrensa på Ravnkollen
v/ Anne Merethe Baardvik
Ravnkollbakken 73
0971 Oslo

Sivilombudsmannen
Postboks 3 Sentrum
0101 Oslo

Deres ref.: 2014/2326

Oslo 19. mai 2015

LOVLIGHETEN AV BYDEL GRORUD OG BYDEL STOVNERS VEDTAK OM BYGGING I MARKA OG ENDRING AV MARKAGRENSA

BAKGRUNN

Vi viser til vår forespørsel av 19. august 2014 om å få behandlet spørsmålet om lovligheten av fremgangsmåten som er benyttet i Oslo kommunes forslag om å endre og justere markagrensa i Oslo. Saken er nå ferdigbehandlet i Oslo kommune, og hele forslaget om endring av markagrensa ble trukket under byrådets behandling av kommuneplanen, herunder forslaget om utbygging av Ravnkollen. Saken må derfor anses som endelig avgjort av forvaltningen. Det har ikke vært mulig å oppdrive et dokument fra byrådet i Oslo som bekrefter at saken er trukket, men dette er omtalt i media. Se her: http://groruddalen.no/index.php?page=vis_nyhet&NyhetID=14232

Fylkesmannens og departementets behandling

I juni 2014 anmodet vi Fylkesmannen i Oslo og Akershus, med hjemmel i kommunelovens § 55, om å vurdere lovligheten av fremgangsmåten, og dermed vedtakene som er fattet i bydelsutvalgene i denne saken. Fylkesmannen avsto å behandle saken, bl.a. under henvisning til at den ville bli behandlet av Klima- og miljødepartementet. Se vedlegg 6 og 7. Fordi saken er trukket, blir ikke realiteten i saken vurdert av i Miljø- og klimadepartementet.

En behandling og lovlighetsvurdering av departementet vil heller ikke kunne reparere fremgangsmåten som ligger til grunn for bydelsutvalgenes ulovlige vedtak.

Vi ønsker at Sivilombudsmannen undersøker saken av to grunner:

1. Begrunnelsen for at saken ble trukket var at «motstanden var stor». Vi mener at fremgangsmåten som ble benyttet, var ulovlig, og vi ønsker dette vurdert og stadfestet. Lovligheten ble heller aldri prøvd. Til tross for gjentatte oppfordringer fra vår side, ble ikke saken gjenstand for juridisk vurdering, verken på bydelsnivå eller bystyrenivå. Bystyret varsler også at de vil komme med et nytt og mindre omfattende forslag. I den forbindelse er det viktig at de ikke benytter samme framgangsmåte, men følger Markaloven.

2. Det er fortsatt vedtak i Grorud og Stovner bydel som går inn for boligbygging i marka, og som baserer seg på det ulovlige forslaget. Vi ønsker derfor at Sivilombudsmannen uttaler seg om gyldigheten av disse vedtakene, slik at de ikke på et senere tidspunkt kan legges til grunn for vedtak i bydelsutvalget/byrådet om boligbygging i marka. Vi ønsker også å hindre at vedtakene brukes politisk ved en senere anledning når prosessen og fremgangsmåten som ble benyttet, er glemt.

VÅR VURDERING

Dokumentet har uklar juridisk status

Saken gjelder Oslo kommunes forslag til endring av markagrensa. Se vedlegg 1 «Høringsdokument Forslag til justeringer og endringer av markagrensen.pdf».

Forslaget ble sendt ut som en selvstendig høring parallelt med høringen av kommuneplan 2014 og med en egen høringsfrist. Høringen fremstår som en vanlig høring av en forskrift etter forvaltningsloven. Leser man teksten går det fram at dette ikke er en ordinær høring, men noe de kaller «forhåndshøring».

Forhåndshøringer av plansaker er et virkemiddel kommunen noen ganger kan benytte i planprosessen. Men det kan neppe gjelde endringer av lovbestemte forhold hvor annen myndighet enn avsenderen har lov- og forskriftskompetanse.

Det er derfor utydelig hvilken juridisk status dokumentet er ment å ha.

Oslo kommune har ikke forskriftskompetanse etter markaloven

I høringen bes høringsmottakerne om å vurdere endring av markagrensa med utgangspunkt i Oslo kommunes egne tolkningsprinsipper. Samtidig ser vi at lovpålagte vurderinger etter Markaloven ikke er foretatt.

Oslo kommunes tolkningsprinsipper er ikke vurdert eller på annen måte godkjent av korrekt myndighetsinstans med forskriftskompetanse. I dette tilfellet ligger forskriftskompetansen hos Klima og miljødepartementet.

Det står et avsnitt om forholdet til Markaloven, men siden dette ikke er en høring fra kompetent myndighet, er den altså basert på kommunens egne uverifiserte lovtolkninger og ikke gjeldende lov. For en ordinær høringsinstans og befolkningen for øvrig er ikke dette lett å forstå, og det tas for gitt at hjemmelen er i orden.

Tolkningsprinsippene er i strid med markaloven

Noe av det hjemmelagde hjemmelsgrunnlaget – tolkningsprinsippene – er også åpenbart i strid med Markaloven. Det gjelder først og fremst prinsippet «Tilpasning til framtidig arealbruk» hvor det legges opp til at Markagrensa kan endres «i særskilte tilfeller» der det er «hensiktsmessig». Det er dette tolkningsprinsippet som ligger til grunn for forslaget om boligbygging på Ravnkollen i Grorud bydel. Se nærmere om dette i høringsuttalelsene i vedlegg 5.

Det foreligger også flere uttalelser til tolkningen av markaloven fra departementet som er i konkret motstrid til Oslo kommunes forslag. Dette gjelder f.eks. forutsetningen om makeskifte.

Høringen har skapt et ulovlig politisk handlingsrom

I praksis har forhåndshøringen medført *politisk* behandling i Oslo kommunes bydelsutvalg om at markagrensa skal endres, som om det var en ordinær høring av en lov eller forskrift. Når vi vet at forslaget ikke kommer fra lovgiver eller riktig myndighetsinstans, kan vi ikke godta fremgangsmåten.

Bydelsutvalgene på Grorud og Stovner har realitetsvurdert og fattet vedtak om å endre markagrensa, og å gå inn for boligbygging i marka med hjemmel i Oslo kommunes prinsipper. Saksbehandlingen består av mer eller mindre relevante hensiktsmessighetsvurderinger slik høringen og den hjemmelagde hjemmelen legger opp til, mens lovens vurderinger ikke blir foretatt. Se vedlegg om saksgang og vedtak fra Grorud og Stovner bydel i vedlegg 2 og 3.

VÅR KONKLUSJON

**Oslo kommunes fremgangsmåte må stadfestes som ulovlig.
Bydelsutvalgenes vedtak som baserer seg på forslaget må kjennes ugyldige.
Særlig gjelder dette vedtakene i bydelene Grorud og Stovner som går inn for boligbygging marka i strid med markaloven.**

I denne svært betente saken har ikke lokalbefolkningen tillitt til at kommunen og bydelsutvalget rydder opp i hjemmelsgrunnlaget. På bakgrunn av dette ønsker vi saken behandlet av Sivilombudsmannen.

Vedlagt ligger sakens dokumenter, hvor sakens faktum er ytterligere redegjort for.

Med vennlig hilsen

For
Beboergruppa Bevar skogen på Romsås og vern
Markagrensa på Ravnkollen

.....
Anne M. Baardvik & Heidi Trøen

For
Lillomarkas venner

.....
Frode O. Hansen

For
Romsås Vel

.....
Thor Johnsen

Vedlegg

1. **Høringsdokument – Forslag til justering og endring av markagrensa**
2. **Saksbehandling og vedtak i komiteen for byutvikling og miljø i bydel Grorud:**
 - a) Innstilling fra bydelsdirektøren til komiteen for byutvikling og miljø
 - b) Beboeraksjonens innspill til behandlingen i komiteen og Lillomarkas venners innspill til behandlingen
 - c) Vedtak i bydelens Byutviklings- og miljøkomite og innstilling til bydelsutvalget
3. **Saksbehandling og vedtak i bydelsutvalget i Grorud bydel:**
 - a) Innstilling fra bydelsdirektøren til bydelsutvalget (endret fra innstillingen til komiteen)
 - b) Beboeraksjonens innspill til behandlingen i bydelsutvalget, Lillomarkas venners innspill til behandlingen i bydelsutvalget
 - c) Vedtak i bydelsutvalget og innstilling til Byrådet
4. **Andre vedtak som baserer seg på tilsvarende ugyldige fremgangsmåte og innhold:**

Saksbehandling i Stovner bydelsutvalg
5. **For å redegjøre for det som er utelatt fra beslutningsgrunnlaget i den politiske høringen ligger vedlagt:**
 - 5.1 Høringsuttalelser til kommuneplanen fra Beboeraksjonen
 - 5.2. Høringsuttalelse fra Lillomarkas venner
 - 5.3. Høringsuttalelse fra Romsås Vel
6. **Anmodning om lovlighetskontroll til Fylkesmannen i Oslo og Akershus.**
7. **Avslag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus på anmodning om lovlighetskontroll.**
8. **Svar fra Sivilombudsmannen**